

Zubní RTG přístroje

Beatrice Bogarová

RTG vyšetřovací metody

Informují o tvaru, velikosti a struktuře vyš. objektu

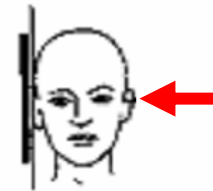
SKIASKOPIE

přímé pozorování obrazu na fluorescenčním štítě

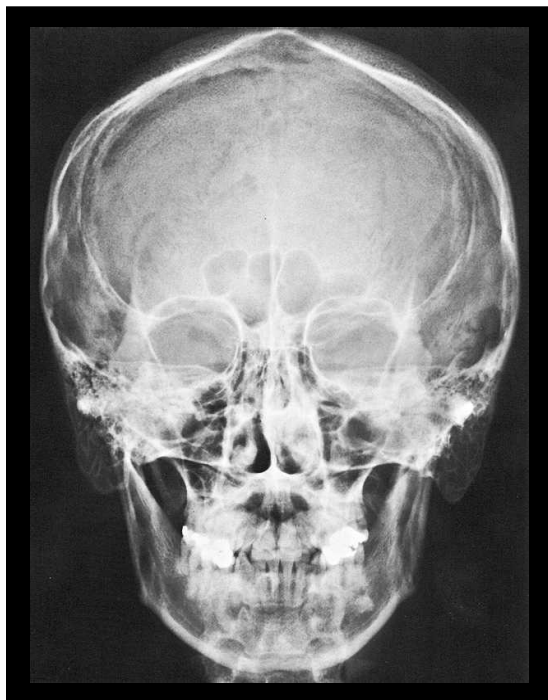
SKIAGRAFIE

trvalé snímky (rentgenogramy) v podobě negativního obrazu na vyvolaném filmu

Rentgenogram je výsledkem interakce mezi rtg paprsky procházejícími vyšetřovaným objektem a citlivou emulzí filmu

Po vyvolání snímku vzniká obraz tvořený odstíny šedi od bílé po černou.

bílé plochy (stín)

struktury o vyšší hustotě a mineralizaci, které rtg paprsky nepropouštějí a nedojde tak k osvětlení emulze (kost, tvrdé tkáně zubu)

tmavé plochy (projasnění)

tkáně nemineralizované a místa s nejnižší hustotou, které rtg paprsky zcela propouštějí (měkké tkáně, vzduch, pulpa)

různou intenzitu šedi

vytváří struktury zachycující rtg paprsky částečně

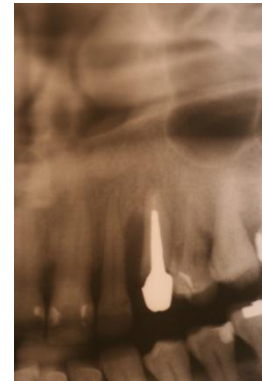
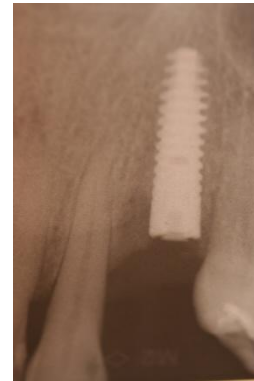
Využití Rtg snímků

■ diagnostika

- ✓ zlomenin
- ✓ nádorových procesů
- ✓ kazů
- ✓ zánětů
- ✓ vývojových poruch
- ✓ speciální vyšetření v čelistní ortopedii, chirurgii a parodontologii

- kontrola a postup léčby
- objektivní dokumentace
- forenzní účely

Zubní RTG přístroje

Požadavky na RTG přístroje:

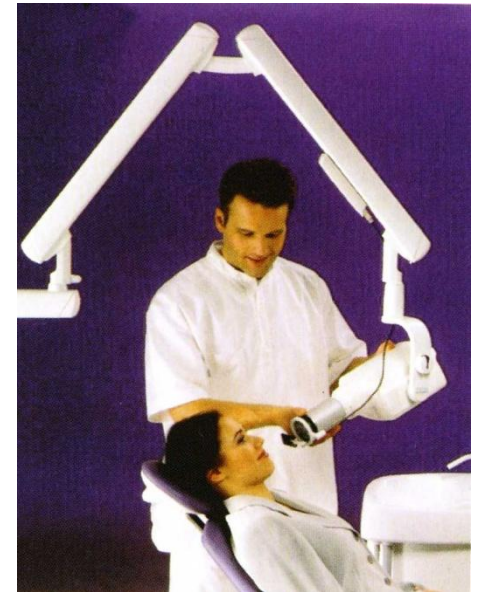
- 1. malé rozměry
- 2. jednoduchost
- 3. dostatečná výkonnost
- 4. snadná ovladatelnost

Zubní Rtg přístroje

Pro intraorální snímky

- **mobilní**
(rtg lampa + příslušenství na pojízdné konstrukci)
- **stabilní**
(fixace na stěnu místnosti či konstrukci křesla)

Pro extraorálních snímky

(radiodiagnostické oddělení větších ambulantních zařízení či nemocnic)

- **se stacionárním zdrojem paprsků** (rentgenka během expozice v klidu)
- **s nestacionárním zdrojem paprsků** (rentgenka je v pohybu)

Složení:

Rentgenka (v krytu)- zavěšena na ramenech přístroje

Tubus (válcovitý, kuželovitý) – výstup rtg paprsků

Nosná ramena, klouby, vyvažovací zařízení, podstavec

Spouštěč (ovladač)

Typy: pojízdné, upevněné na stěnu, strop či zubní soupravu

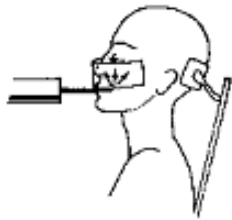
Indikace: rentgenogramy jednotlivých zubů nebo skupin zubů s příslušnou částí alveolárního výběžku

Zubní RTG přístroje

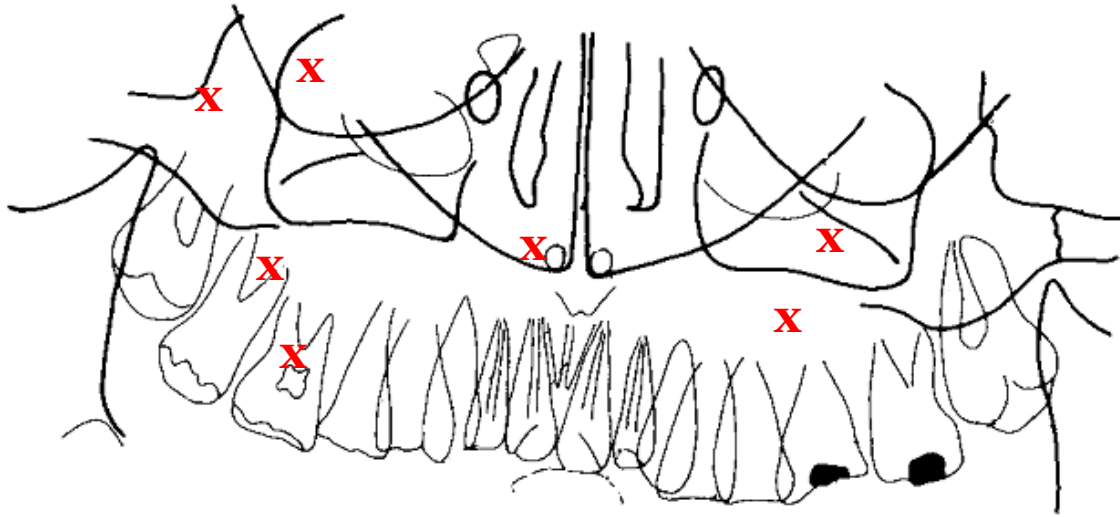

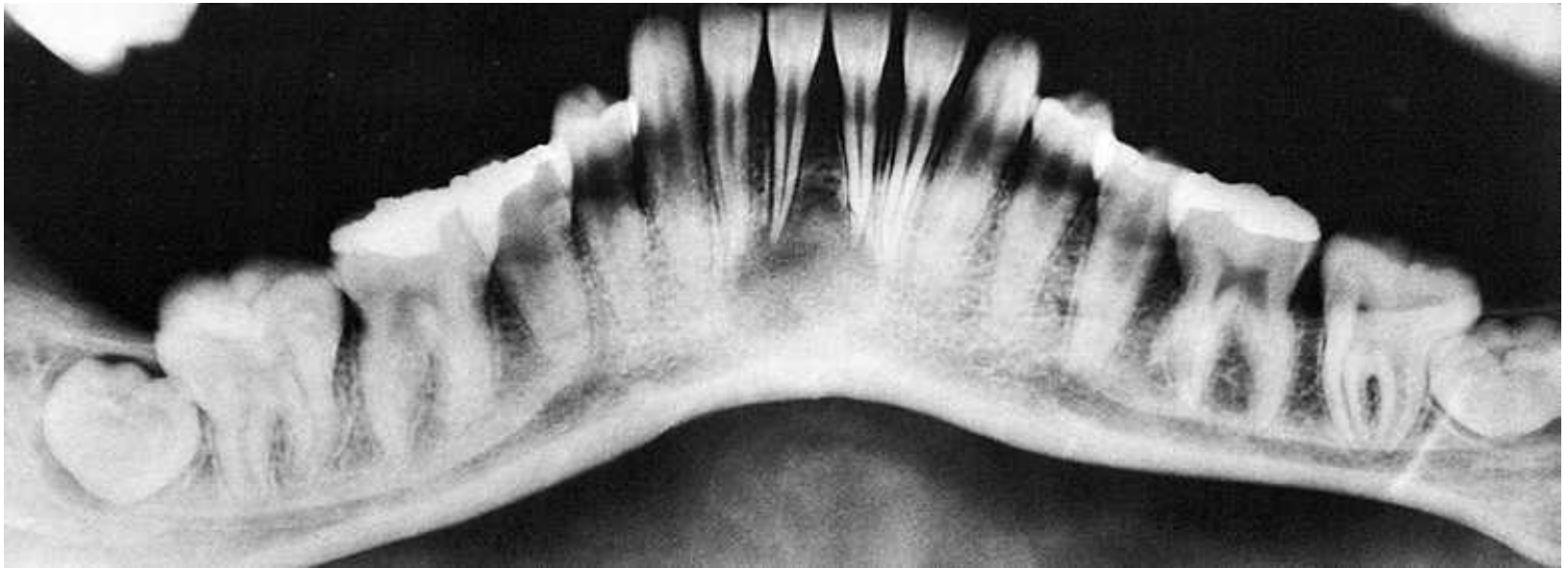
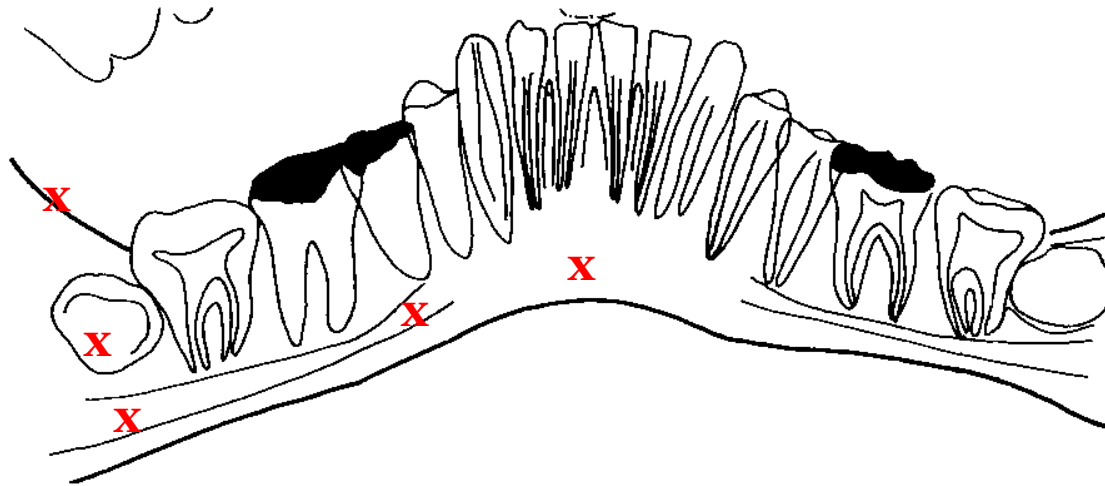

Panorální radiografie

- ✓ zdroj záření je zaveden do úst pacienta
- ✓ film je přiložen zevně na tvář
- ✓ zobrazení pouze 1 zubního oblouku s přilehlou částí čelisti
- ✓ zvětšený obraz
- ✓ postranní úseky snímku bývají neostré a zkreslené

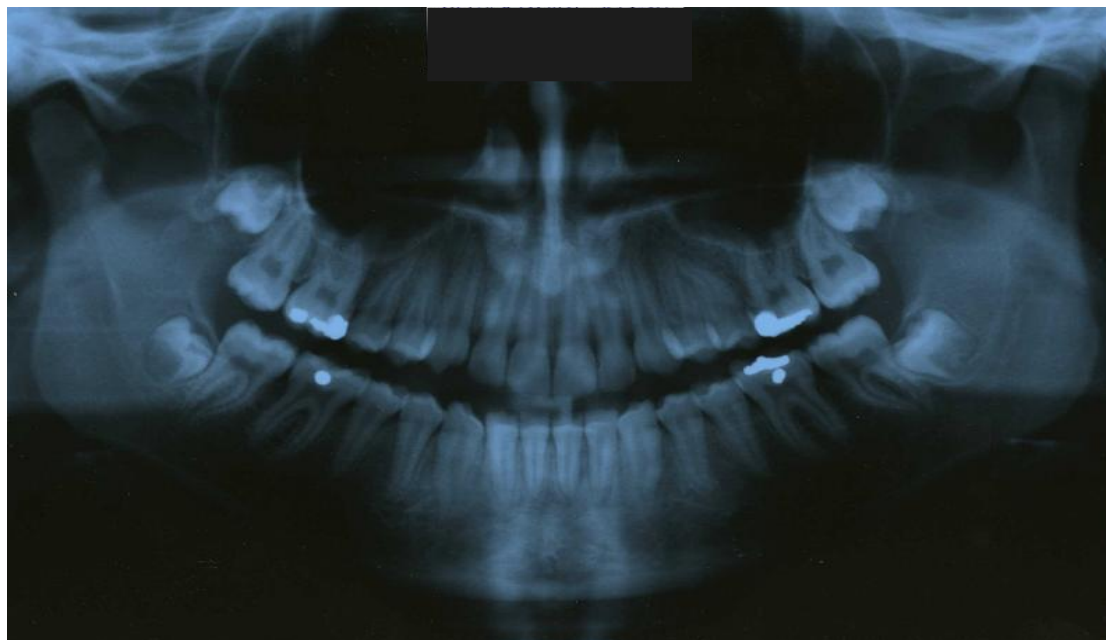
Free focus radiography

- ✓ **modifikace panorámní radiografie**
- ✓ **snímek 1/2 horní a zároveň i dolní čelisti**
- ✓ **podobá se polovině ortopantomogramu**

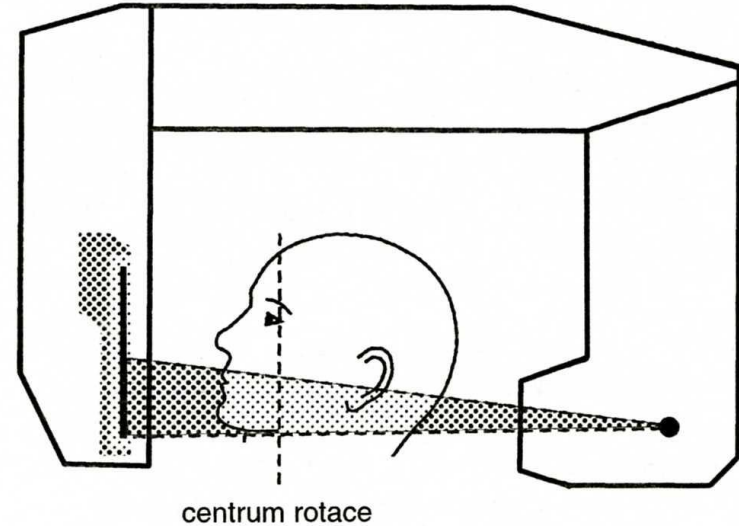
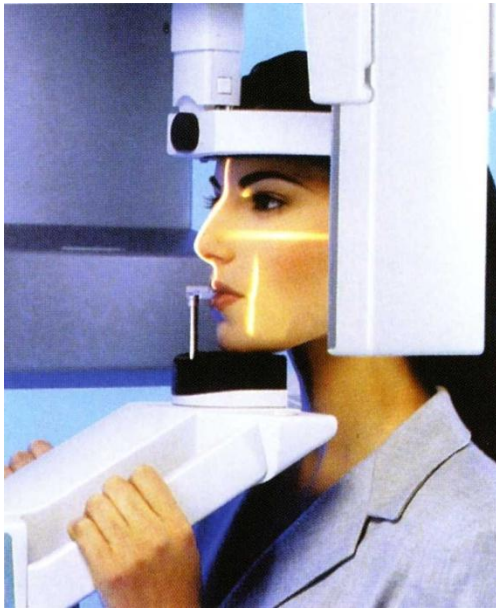
výhoda:

dobré zobrazení středního úseku čelisti

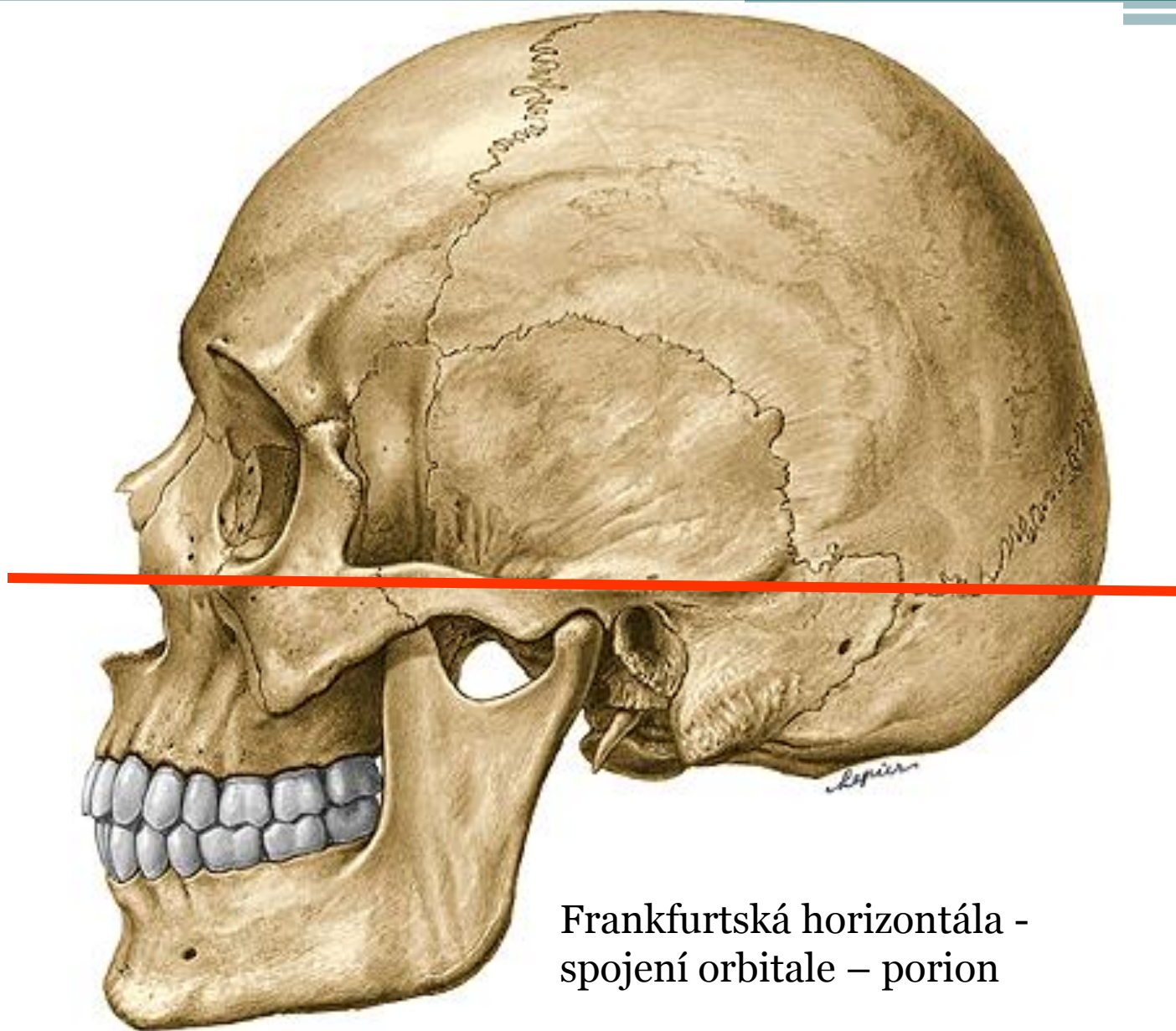
Ortopantomografie (OPG)

- ✓ snímek 15x30 cm
- ✓ celkový přehled HČ i DČ při jedné expozici
- ✓ malá dávka radiačního záření
- ✓ kombinace rotačního a translačního pohybu rentgenky a filmu
- ✓ všechny zobrazované struktury jsou zvětšené

- ✓ **hlava pacienta je fixována v kefalostatu**
- ✓ **respektování frankfurtské horizontály**
- ✓ **navigační světelné systémy pro správné ustavení hlavy**
- ✓ **rentgenka a film se pohybují okolo**
- ✓ **ústa jsou lehce pootevřená nebo jsou zuby v centrální okluzi**
- ✓ **možné spojení s přídatným telerentgenografickým zařízením**

Frankfurtská horizontála -
spojení orbitale – porion

**OPG snímek- HČ s čelist. dutinami, nosní dutinou a část
očnic, obraz celé DČ a čelistní klouby**

Složení:

kefalostat - fixace hlavy

Rentgenka – otáčí se kolem zadní části hlavy

Film – pohybuje se v opačném směru synchronně

**Výhody: jednoduchost, krátká expoziční doba, malá
dávka radiačního záření**

**Nevýhody: vysoké pořizovací náklady, méně přesné
zobrazení zubů a tkání v oblasti hrotů kořenů, rušivé
stíny od kovových prací, překrývání anatomických
struktur**

Rotační tomograf(ortopantomograf)

Indikace:

- **Základní stomatolog. vyšetření**
- **Čelistní anomálie, nádory, retinované zuby**
- **Průběh léčby v ortodoncii**
- **Diagnostika zlomenin**
- **Onemocnění čelistních dutin a kloubů**
- **Pooperační stavy**
- **Zjišťování cizích těles, dentální implantologie**

Rotační tomograf (opg)

Digitální radiografie - RVG

- rtg film je nahrazen snímačem citlivým na rtg záření
- získaná data se v digitální formě přenášejí do PC
- použití běžných dentálních rtg přístrojů

Výhody:

- ✓ snímače jsou opakovaně použitelné
- ✓ snížení dávky záření až o 90%
- ✓ úspora času, místa, pracovní síly
- ✓ archivace v digitální podobě
- ✓ možnost dalších úprav snímku

Nevýhody: vysoká pořizovací cena

■ digitální ortopantomograf a telerentgen

Typy snímačů

Paměťové fólie

velikost 30x40 a 20x30 mm

- ✓ bezdrátová technika
- ✓ fólie se vloží do skeneru > data jsou přenášena do PC

Senzory

destičky o velikosti intraorálního snímku – CCD senzory

- ✓ kabelem spojeny s PC > okamžité zobrazení na monitoru

Tomografie

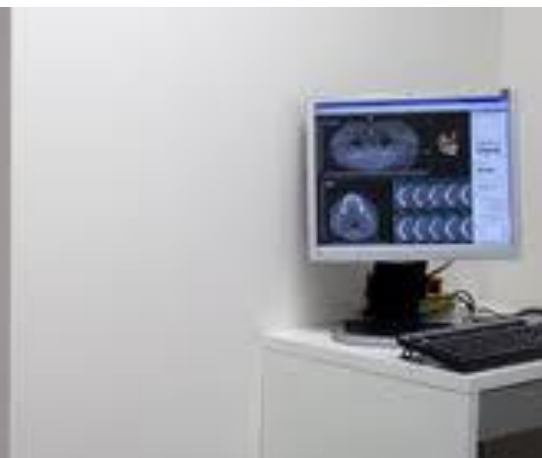
-snímkování vyšetřované oblasti ve vrstvách- jedna vrstva je ostrá , ostatní neostré

Indikace:

- Rtg diagnostika zlomenin, nádorů**
- - onemocnění čelistního kloubu**

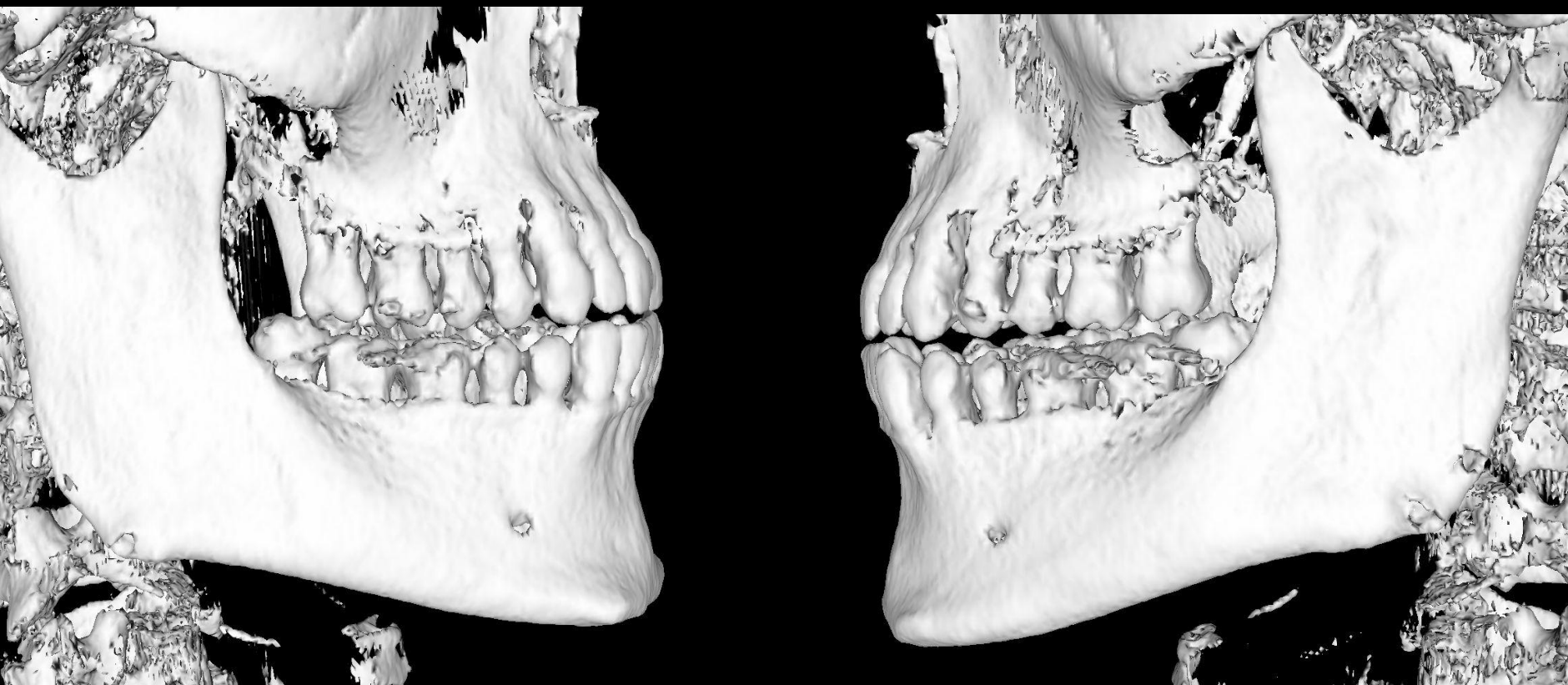
CT – computer tomografy – snímky vytvoří počítačový tomograf

CT

Vyšetření CBCT (Cone Beam tomografie)

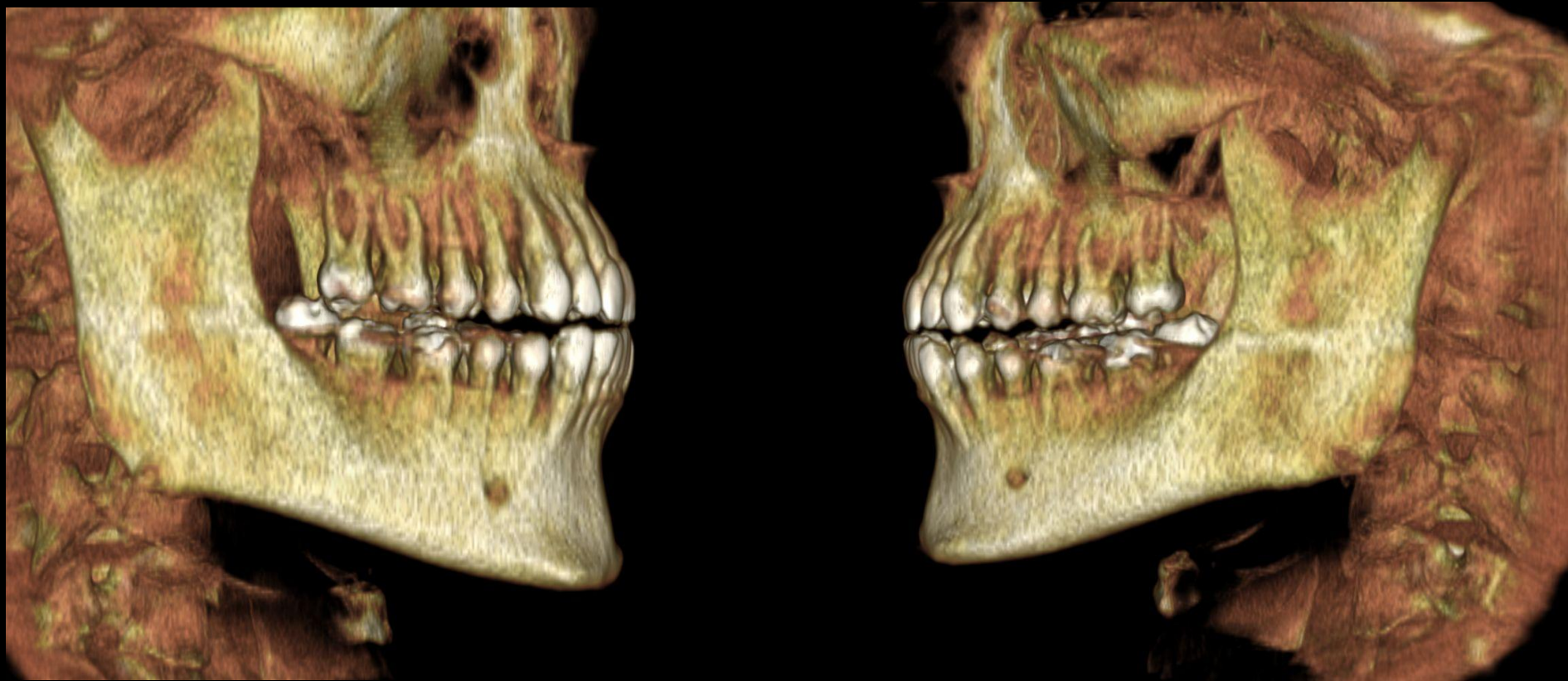
- sledování resorbce alveolární kosti

Vyšetření CBCT (Cone Beam tomografie)

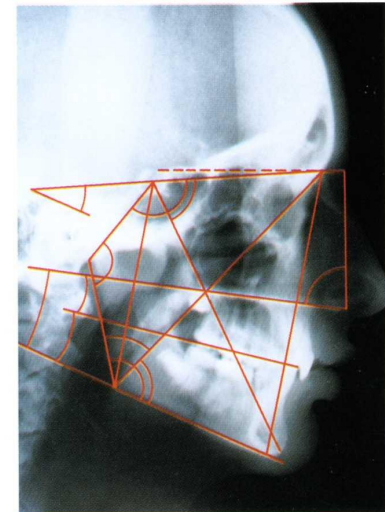
- sledování resorbce alveolární kosti

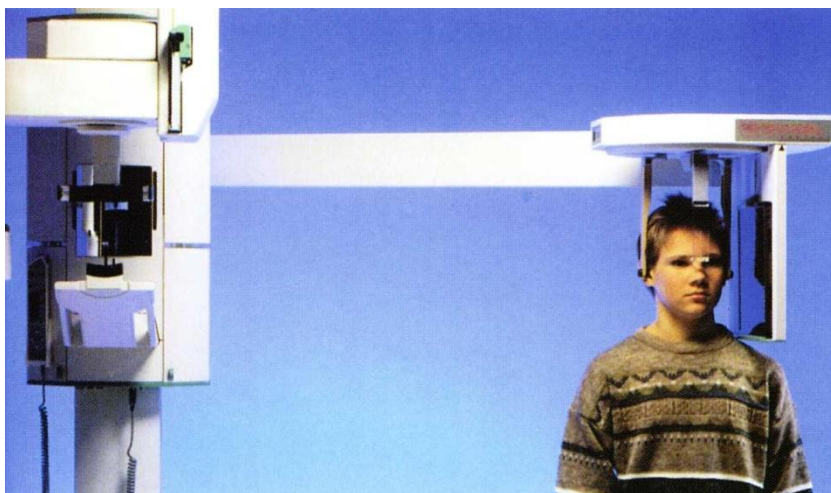

Telerentgenografie (skeletodontální analýza)

- ✓ zdroj záření se vzdálí od pac. na 1,5 m > snímek odpovídá skut.
- ✓ použití úzkého pruhu paprsků rovnoběžného s CP
- ✓ boční projekce
- ✓ zobrazení i měkkých tkání
- ✓ fixace hlavy v kefalostatu (možnost opakování za stejných pod.)
- ✓ promítání světelných linií pro zajištění přesné pozice – záchytné body: zevní zvukovody, kořen nosu, brada

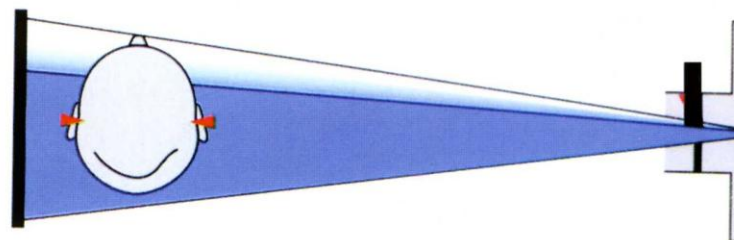
**Indikace: posuzování
čelistních a
obličejových anomálií
v ortodoncii a chir. stomat.**

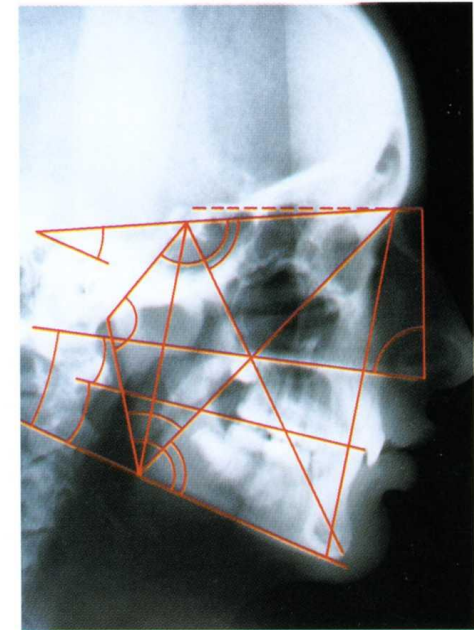
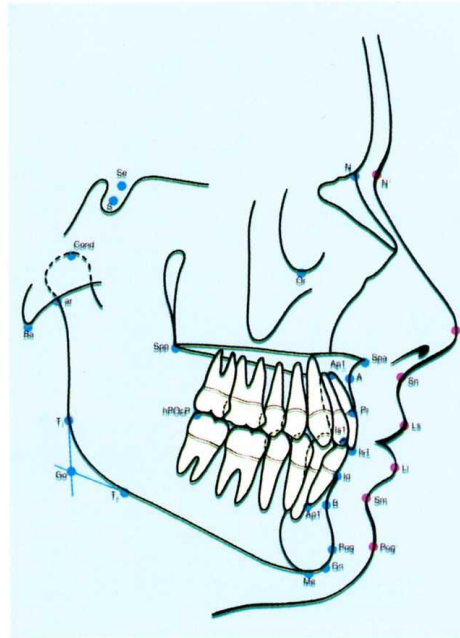
**distanční rameno k zajištění
potřebné vzdálenosti**

**odstínění rtg svazku pro
zvýraznění měkkých
tkání**

Zjištění tendence růstu

měřením **úhlů** mezi různými **liniemi a rovinami** procházejícími **dohodnutými body** na **bočních rtg snímcích** hlavy pacienta v **různých časových obdobích vývoje**

Děkuji za pozornost!

Zdroje:

- LF MU Brno, Anatomický ústav (prezentace)
- Vybrané kapitoly z rentgenologie a z anesteziologie (Luboš Steklý, 1999)
- Dentálna rádiografia – přednášky (Bc. Miroslava Dzubajová, 2009)